

Караульний Нікіта Сергійович
студент, спеціальність «Міжнародні відносини,
суспільні комунікації та регіональні студії»,
Науковий керівник: Білан Сергій Олексійович,
доктор історичних наук, професор,
Національний університет біоресурсів і
природокористування України (м. Київ, Україна)

БАГАТОСТОРОННЯ ДИПЛОМАТІЯ ТА ЇЇ РОЛЬ У МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИНАХ

Багатостороння дипломатія є фундаментальним механізмом сучасної міжнародної системи, що сприяє взаємодії між державами та міжнародними організаціями для вирішення глобальних проблем. На відміну від двосторонньої дипломатії, яка передбачає переговори між двома державами, багатостороння дипломатія залучає одночасно багато акторів, сприяючи досягненню компромісів та колективному прийняттю рішень. Основними платформами для багатосторонньої дипломатії є Організація Об'єднаних Націй (ООН), Європейський Союз (ЄС), Організація Північноатлантичного договору (НАТО), Організація з безпеки і співробітництва в Європі (ОБСЄ), Африканський Союз (АС) та інші міжнародні інституції, які встановлюють норми і механізми мирного вирішення конфліктів [1].

Багатостороння дипломатія відіграє кілька важливих ролей. По-перше, вона зміцнює глобальну стабільність, забезпечуючи рамки для обговорення державами спільних викликів, досягнення домовленостей та запобігання конфліктам. По-друге, вона сприяє вирішенню транснаціональних питань, таких як зміна клімату, міжнародна безпека, захист прав людини та економічне співробітництво [2]. По-третє, вона є життєво важливим інструментом для малих і середніх держав, дозволяючи їм захищати свої інтереси нарівні з великими світовими державами шляхом колективних переговорів і створення коаліцій.

Однією з найважливіших сфер багатосторонньої дипломатії є міжнародна безпека. ООН відіграє центральну роль у миротворчих місіях, запровадженні санкцій та врегулюванні конфліктів [1]. Наприклад, Рада Безпеки ООН має повноваження накладати санкції на держави, які порушують міжнародне право, або санкціонувати миротворчі операції для відновлення стабільності в конфліктних регіонах. НАТО, як ще один ключовий гравець у багатосторонній дипломатії, забезпечує колективну оборону та військову співпрацю між країнами-членами [5]. Роль організації у врегулюванні криз та стримуванні демонструє ефективність багатосторонніх безпекових механізмів у підтримці глобальної стабільності.

Економічний вимір багатосторонньої дипломатії проявляється в діяльності таких інституцій, як Світова організація торгівлі (СОТ), Міжнародний валютний фонд (МВФ) та Світовий банк. Ці організації регулюють міжнародну торгівлю, надають фінансову допомогу країнам, що розвиваються, та сприяють економічній інтеграції [2]. За допомогою багатосторонніх угод країни

встановлюють спільні стандарти, усувають торговельні бар'єри та сприяють сталому економічному розвитку. СОТ, наприклад, відіграє вирішальну роль у врегулюванні торговельних суперечок та забезпеченні безперервного функціонування глобальної торговельної системи [2].

Іншим ключовим аспектом багатосторонньої дипломатії є вирішення глобальних викликів, включаючи зміну клімату, пандемії та транснаціональну злочинність. Паризька угода про зміну клімату є прикладом того, як держави співпрацюють для вирішення екологічних проблем, встановлюючи зобов'язання щодо скорочення викидів парникових газів та просування сталої енергетики [3]. Так само Всесвітня організація охорони здоров'я (ВООЗ) координує міжнародні заходи реагування на пандемії, забезпечуючи глобальну співпрацю у сфері профілактики захворювань та управління кризовими ситуаціями у сфері охорони здоров'я [4]. Пандемія COVID-19 підкреслила важливість багатосторонньої дипломатії в організації глобальних ініціатив у сфері охорони здоров'я та розподілу вакцин через такі механізми, як COVAX [4].

Отже, багатостороння дипломатія залишається важливим інструментом координації міжнародних відносин, що дозволяє державам колективно вирішувати глобальні проблеми, підтримувати стабільність і сприяти співробітництву. Вона відіграє ключову роль у підтримці міжнародної безпеки, сприянні економічному розвитку та захисту прав людини.

Література:

1. United Nations. Peacekeeping Missions and Security Council Resolutions. URL: <https://www.un.org/en/peacekeeping>
2. World Trade Organization. Principles and Functions of WTO. URL: <https://www.wto.org>
3. Paris Agreement on Climate Change. Goals and Implementation Mechanisms. URL: <https://unfccc.int>
4. World Health Organization. Global Health Initiatives and Crisis Management. URL: <https://www.who.int>
5. NATO. Collective Security and International Cooperation. URL: <https://www.nato.int>

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ**

**Гуманітарно-педагогічний факультет
Кафедра міжнародних відносин і суспільних наук**

**ІНСТИТУТ ПОЛІТИЧНИХ І ЕТНОНАЦІОНАЛЬНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ім. І.Ф. КУРАСА НАН УКРАЇНИ**

ІНСТИТУТ ІСТОРІЇ УКРАЇНИ НАН УКРАЇНИ

ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

**ЧЕРКАСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОГДАНА
ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ЯГЕЛЛОНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (Республіка Польща)

ФОНД ГЕРДИ ХЕНКЕЛЬ (Німеччина)

УНІВЕРСИТЕТ МАЙНЦА ІМЕНІ ЙОГАННА ГУТЕНБЕРГА (Німеччина)

КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ П. ХАШДЕУ (Молдова)

МУЗЕЙ КАРОЛЯ І В БРАЇЛІ (Румунія)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

**«УКРАЇНСЬКА ДИПЛОМАТІЯ:
СТАНОВЛЕННЯ, РОЗВИТОК ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

10 квітня 2025 р.

м. Київ

Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи / за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції. Київ, 10 квітня 2025 р. Київ, 2024. 357 с.

Збірник наукових праць укладено за матеріалами Міжнародної науково-практичної конференції «Українська дипломатія: становлення, розвиток та перспективи», яка була організована кафедрою міжнародних відносин і суспільних наук гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України 10 квітня 2025 р. Наповнення рубрик синхронізовано з основними напрямками роботи конференції і охоплює широке коло питань щодо витоків, традицій, розвитку та перспектив української дипломатії; аналізу стану дипломатії в умовах сучасних глобальних викликів та стратегічних пріоритетів світової, європейської та вітчизняної дипломатії в умовах російсько-української війни.

Видання розраховане на науковців, викладачів, аспірантів, студентів, а також усіх хто цікавиться питаннями сучасних міжнародних відносин та розвитку української дипломатії.

Рекомендовано вченою радою гуманітарно-педагогічного факультету Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 10 від 16.05.2025 р.).

Редакційна колегія:

Ткачук В.А., д-р екон. наук, проф. (голова);
Ніколаєнко С.М., д-р пед. наук, проф. (співголова);
Тонха О.Л., д-р сільгосп. наук, проф. (голова);
Любовець О.М., д-р істор. наук, проф.
Харченко С.В., д-р філол. наук, проф.
Хвіст В.О., канд. іст. наук, доцент

Відповідальна за випуск докт. іст. наук, проф. Любовець О.М.

Тези подано в авторській редакції.

Автори тез відповідають за достовірність викладеного матеріалу, за правильне цитування джерел, посилання на них та інших відомостей.

Передруковувати опубліковані в збірнику наукових праць матеріали дозволяється тільки за згодою авторів.